

УДК 351.83:331.5

*Іванченко А.В.,
кандидат наук з державного управління,
Запорізький національний технічний університет*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ

***Анотація.** В статті досліджено нормативно-правове забезпечення державного регулювання зайнятості населення. Встановлено, що з початком формування ринкового середовища в Україні прийнято значну кількість нормативно-правових актів щодо регулювання зайнятості населення, які умовно поділено на три етапи. Визначено напрямки законодавчого забезпечення державного регулювання зайнятості населення в Україні та проаналізовано основні нормативно-правові акти. Зроблено аналіз стану зайнятості в Україні та обґрунтовано напрями щодо її покращання.*

***Ключові слова:** державне регулювання, зайнятість, механізм, населення, нормативно-правове забезпечення.*

JEL code classification: J 23, E 240

***Ivanchenco A. V.,**
Candidate of Science in Public Administration,
associate professor at the Department of Human Resources Management and Labour Economics
Zaporizhzhya National Technical University*

NORMATIVE-LEGAL SUPPORT FOR STATE REGULATION OF EMPLOYMENT OF POPULATION IN UKRAINE

Abstract:

***Problem formulation.** In Ukraine, the labor market continues to be characterized by false deformations, among which the most significant remains the problem of employment. Employment is an integral and important part of the process of recovery and further economic growth in Ukraine. Significant complications of employment in recent years, due to significant internal displacement, require further study and improvement of state employment regulations.*

***Research results.** It is determined that the formation of normative and legal provision of state regulation of employment in Ukraine is a prerequisite for the development of the civilized labor market and stabilization of the domestic economy. The regulation of social and labor relations and, in particular, employment is carried out at several levels: state, branch, regional, industrial and local levels. The study of legal regulation of state regulation of employment in Ukraine has been carried out and the formation of three main stages, which are caused by political, economic and socio-cultural factors, are identified.*

The current level of employment and unemployment in Ukraine is analyzed. Despite the decrease in the number of employed people, the number and unemployment rate have increased in the last three years. Despite some legislative changes, informal employment remains high. That is, the domestic labor market is characterized by negative trends, which were complicated by a significant number of internally displaced persons.

***Conclusions.** For the formation of rational and socially reasonable employment, it is necessary to further develop the legal and regulatory framework and improve the mechanism of state regulation of employment in Ukraine. In addition, it is important to increase the financial base for solving employment problems, apply tax incentives for small business development, and simplify the conditions for obtaining benefits and compensations.*

***Key words:** state regulation, employment, mechanism, population, normative-legal support.*

Постановка проблеми. Ринок праці виступає провідною і органічною складовою у забезпеченні формування та розвитку соціально орієнтованої економіки, яка сприймається сьогодні як найбільш сприятлива форма національної економіки. В

Україні ринок праці характеризується суттєвими деформаціями, оскільки його функціонування пов'язано зі значними складнощами: недовикористання праці при відносно невисокому рівні безробіття; надмірна експансія неформальної зайнятості та

її переплетіння з формальною; відсутність прогресивних структурних зрушень в економіці та зайнятості; гальмування інноваційних перетворень; розбалансованість ринків праці та освітніх послуг; ігнорування взаємозв'язку темпів зростання продуктивності праці та заробітної плати [1, с. 5]. Серед окреслених негараздів найбільш суттєвою залишається проблема зайнятості, яка є невід'ємною і важливою частиною процесу відновлення та піднесення економіки України.

Зайнятість одночасно виступає і активним елементом модернізації, і результатом сукупних ринкових перетворень [1, с. 119]. Тобто успішність функціонування економіки в суттєвій мірі залежить від поведінки основних суб'єктів ринку праці, попиту на робочу силу та її пропозицію, та відповідно – від рівня і структури зайнятості, незайнятості і безробіття. Тому нагальною потребою для України є ґрунтовне наукове дослідження напрямів формування раціональної та соціально обґрунтованої зайнятості в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження проблем зайнятості та нормативно-правових основ її державного регулювання зробили такі відомі вітчизняні вчені, як Богиня Д.П., Бандур С.І., Грішнова О.А., Лібанова Е.М., Лісогор Л.С., Онікієнко В.В., Петрова І.Л., Пищуліна О.М. та ін. Вони розкрили окремі аспекти зайнятості у вітчизняній економіці та практику зарубіжного її регулювання. Проте суттєві ускладнення з зайнятістю саме в останні роки з причин значного внутрішнього переміщення, яке було спричинено конфліктами на Донбасі та анексією АР Крим, потребують подальшого вивчення і вдосконалення державного регулювання зайнятості в Україні.

Мета статті. Проаналізувати нормативно-правове забезпечення державного регулювання зайнятості в Україні як передумови її сучасного стану та тенденцій розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування нормативно-правового забезпечення державного регулювання зайнятості в Україні є передумо-

вою становлення цивілізованого ринку праці та стабілізації вітчизняної економіки. На державному рівні соціально-трудова відносина регламентуються міжнародними договорами, які ратифіковані в Україні, Конституцією [2] і Законами України, Кодексом законів про працю України [3], Указами Президента, Постановами Кабінету Міністрів, нормативними актами Міністерства соціальної політики України. Трудові відносина на галузевому, регіональному та виробничому рівнях регулюють також: Генеральна угода між Кабінетом Міністрів України, об'єднанням роботодавців та профспілками; галузеві договори і угоди; розпорядження та інструкції міністерств і відомств; договори і угоди регіонального рівня; рішення органів місцевого самоврядування. Нормативно-правовим забезпеченням на локальному рівні є: колективний договір; трудовий договір (контракт); розпорядження керівника підприємства; правила внутрішнього трудового розпорядку; положення щодо преміювання, винагороди за підсумками роботи за рік; домовленості щодо графіку відпусток тощо.

В історичному аспекті доцільно виокремлювати декілька етапів становлення нормативно-правового забезпечення державного регулювання зайнятості [4, с. 9], які обумовлені політичними, економічними та соціокультурними чинниками (табл. 1).

Перший етап становлення правового механізму державного регулювання зайнятості характеризувався формуванням нових суб'єктів соціально-трудова відносин пострадянського періоду, освоєнням ними нових соціальних ролей і функцій, «роздержавленням» профспілок та появою нових представницьких організаційних структур підприємств. На цьому етапі визначилися головні суб'єкти трудових відносин (наймані працівники, роботодавці та держава), було започатковано становлення моделі соціальної держави та запроваджено відповідні принципи організації соціально-трудова відносин, що характерні для соціально-орієнтованої економіки.

Таблиця 1

Основні документи нормативно-правового забезпечення державного регулювання зайнятості населення в Україні

Назва документу	Дата прийняття	Основні положення
Перший етап (1991-1993 рр.)		
Кодекс законів про працю України	10.12.1971 р. (20.03.1991 р.), редакція діє з 30.04.2017 р.	Основні трудові права працівників, рівність трудових прав громадян України, регулювання трудових відносин, сфера укладення, зміст, контроль виконання колективних договорів, гарантії, строки, процедура укладання та розірвання трудових договорів, порядок забезпечення зайнятості вивільнюваних працівників, регламентація робочого часу і часу відпочинку, нормування, оплата праці, встановлення гарантій і компенсацій, вимоги до трудової дисципліни, охорона праці, умови праці жінок, молоді, умови поєднання праці і навчання, порядок вирішення індивідуальних трудових спорів, регламентація діяльності профспілок, основи загальнообов'язкового державного соціального страхування та пенсійного забезпечення.
Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»	21.03.1991 р., редакція діє з 07.05.2017 р.	Гарантування інвалідам рівних з усіма іншими громадянами можливостей для участі в економічній, політичній та соціальній сферах життя суспільства, створення необхідних умов, які дають можливість інвалідам вести повноцінний спосіб життя відповідно до індивідуальних здібностей та інтересів
Закон України «Про пенсійне забезпечення»	05.11.1991 р., редакція діє з 01.01.2017 р.	Гарантує всім непрацездатним громадянам України право на матеріальне забезпечення за рахунок суспільних фондів споживання шляхом надання трудових і соціальних пенсій.
Закон України «Про охорону праці»	14.10.1992 р., редакція діє з 05.04.2015 р.	Основні положення щодо реалізації конституційного права громадян на охорону їх життя і здоров'я в процесі трудової діяльності, регулює за участю відповідних державних органів відносини між власником підприємства або уповноваженим ним органом і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.
Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні»	05.02.1993 р. редакція діє з 01.01.2017 р.	Загальні засади створення організаційних, соціально-економічних, політико-правових умов соціального становлення та розвитку молодих громадян України в інтересах особистості, суспільства та держави, основні напрямки реалізації державної молодіжної політики в Україні.
Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»	22.10.1993 р. редакція діє з 01.07.2017 р.	Створення належних умов для підтримання здоров'я й активного довголіття; організація соціального та інших видів обслуговування; виконання цільових програм соціального і правового захисту ветеранів війни; надання пільг, переваг та соціальних гарантій у процесі трудової діяльності відповідно професійній підготовці і з урахуванням здоров'я.
Закон України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»	16.12.1993 р., редакція діє з 01.01.2015 р.	Основні засади державної політики щодо ветеранів праці, інших громадян похилого віку, гарантування рівних з іншими громадянами можливостей в економічній, соціальній, політичній сферах, сприятливих умов для повноцінного способу життя, засади професійної переорієнтації і перепідготовки, працевлаштування осіб передпенсійного віку і громадян похилого віку, надання допомоги, житлово-комунальне, торговельне і побутове обслуговування.
Другий етап (1994-1999 рр.)		
Закон України «Про оплату праці»	24.03.1995 р., редакція діє з 01.01.2017 р.	Визначає економічні, правові та організаційні засади оплати праці працівників, які перебувають у трудових відносинах з підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та господарювання, а також з окремими громадянами та сфери державного і договірною регулювання оплати праці і спрямований на забезпечення відтворювальної і стимулюючої функції заробітної плати.

Продовження таблиці 1

Конституція України	28.06.1996 р. редакція діє з 30.09.2016 р.	Декларація права на працю і соціальний захист громадян, рівних можливостей у виборі професій та роду трудової діяльності, реалізація державою програм професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб, гарантування права на належні, безпечні й здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом, а також захисту від незаконного звільнення, права на соціальний захист громадян у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, права працюючих на страйк.
Закон України «Про відпустки»	15.11.1996 р., редакція діє з 11.06.2016 р.	Встановлює державні гарантії права на відпустки, визначає умови, тривалість і порядок надання їх працівникам для відновлення працездатності, зміцнення здоров'я, а також для виховання дітей, задоволення власних життєво важливих потреб та інтересів, всебічного розвитку особи.
Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування	14.01.1998 р. редакція діє з 01.01.2017 р.	Визначають принципи та загальні правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування громадян в Україні.
Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)»	03.03.1998 р. редакція діє з 07.11.2012 р.	Визначає правові і організаційні засади функціонування системи заходів з вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) і спрямований на здійснення взаємодії сторін соціально-трудова відносин (наймані працівників та роботодавців) у процесі врегулювання колективних трудових спорів, що виникли між ними.
Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»	15.09.1999 р. редакція діє з 01.01.2016 р.	Визначає особливості правового регулювання, засади створення, права та гарантії діяльності професійних спілок з метою здійснення представництва та захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки.
Третій етап (2000 р. до теперішнього часу)		
Закон України «Про соціальний діалог в Україні»	23.12.2010 р.	Визначає правові засади організації та порядку ведення соціального діалогу в Україні досягнення спільних домовленостей та прийняття узгоджених рішень сторонами, які представляють інтереси працівників, роботодавців та органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, з питань формування та реалізації державної соціальної та економічної політики, регулювання трудових, соціальних, економічних відносин.
Закон України «Про професійний розвиток працівників»	12.01.2012 р. редакція діє з 01.01.2013 р.	Визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування системи професійного розвитку працівників з метою підвищення їх конкурентоспроможності на основі досягнення належного професійного рівня відповідно до суспільних потреб шляхом сприяння роботодавцю в ефективному використанні праці.
Закон України «Про зайнятість населення»	05.07.2012 р., редакція діє з 30.08.2016 р.	Гарантії у сфері зайнятості, основні напрями державної політики у сфері зайнятості, принципи професійної орієнтації та навчання, статус, права та надання допомоги безробітним. Нововведення: усунення дискримінації за віковою ознакою при працевлаштуванні, можливості для поліпшення професійних навичок молоді та працівників старшого віку, реформування ринку працевлаштування, коригування моделі відносин гравців, зміна підпорядкування Фонду страхування на випадок безробіття.

Джерело: складено за інформацією офіційного веб-порталу Верховної Ради України

Державні органи почали напрацьовувати нормативно-правову базу регулювання зайнятості в Україні та були прийняті відповідні Закони України. Почала приділятися значна увага законодавчому регулюванню соціально-трудова відносин між працівником і працедавцем, які можуть

приймати форму колективних договорів або ж індивідуальних трудових контрактів, оскільки було прийнято низку Законів України, які гарантують соціальний захист «незахищених» верств населення.

Наступний етап становлення правового механізму державного регулювання зайня-

тості в Україні характеризувався освоєнням суб'єктами трудових відносин нових способів соціальної взаємодії на основі демократичних принципів міжнародних трудових норм та національного законодавства. Загострилась боротьба між профспілками за користування фондом соціального страхування та за майно, яке їм дісталося у спадок від радянської системи. Головним державним документом правового забезпечення державного регулювання зайнятості стала Конституція України [2], в якій викладені права на працю і соціальний захист громадян України та іноземців, що проживають в Україні [2]. Крім того, було також ратифіковано конвенцію Міжнародної організації праці «Тристоронні консультації для сприяння застосуванню міжнародних трудових норм» (грудень 1993 р.) [5] і прийнято закони України, які визначали умови оплати праці та відпусток, вирішення колективних трудових спорів тощо.

Третій етап становлення правового механізму державного регулювання зайнятості характеризувався усвідомленням суб'єктами трудових відносин необхідності взаємодії на основі трипартизму. Однак реалізації цього принципу постійно заважали невідпрацьованість законодавчого забезпечення, відсутність транспарентності у фінансуванні державою соціальних програм, використання адміністративно-командних методів управління тощо.

Значним кроком у напрямку покращання державного регулювання зайнятості в Україні стало прийняття 13 червня 2012 р. нової редакції Закону України «Про зайнятість населення» [6] з метою сприяння вирішенню складних проблем сфери зайнятості і ринку праці. В документі є позитивні нововведення, а саме: усунення дискримінації за віковою ознакою при працевлаштуванні, можливості для поліпшення професійних навичок молоді та працівників старшого віку, стимулювання створення нових робочих місць та працевлаштування недостатньо конкурентоспроможних і безробітних тощо, проте є й дискусійні положення, зокрема про організацію взаємодії посередників на ринку праці. Відповідно до Закону, посередники в цій

сфері не можуть отримувати оплату за послуги з підбору персоналу від кандидатів, а такі послуги повинні оплачуватися винятково роботодавцем, якому агентство їх надало. Тобто з існуючих двох видів «допомоги» у пошуку роботи в Україні отримали право на розвиток лише рекрутингові компанії, з якими розраховувались роботодавці, а кадрові агентства, що займалися пошуком робочого місця для претендента стали ліквідуватися та трансформуватись [7].

Важливою основою Закону України «Про зайнятість населення» [6], що мав стимулювати зниження безробіття та підвищення зайнятості, було надання працедавцям трьох варіантів пільг зі сплати єдиного соціального внеску за умови відсутності заборгованості з його сплати:

– частиною 3 ст. 24 Закону встановлено, що працедавцю для отримання компенсації 50% суми нарахованого соціального внеску, необхідно одночасно виконати декілька умов: впродовж 12 місяців створювати нові робочі місця; фактично працевлаштувати на них працівників; виплачувати найманим працівникам заробітну плату, розмір якої становить не менше 3 мінімальних; не зменшувати штатну чисельність працівників і фонд оплати праці;

– частиною 1 ст. 26 Закону встановлено, що працедавцю для отримання щомісячної компенсації фактичних витрат у розмірі єдиного соціального внеску протягом року, необхідно: створити нове робоче місце; працевлаштувати на нове робоче місце безробітного громадянина з категорії громадян, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню (крім осіб, яким виповнилося лише 15 років) за направленням місцевого центру зайнятості; забезпечити працевлаштування такого громадянина протягом двох років (при звільненні не за власним бажанням повертається компенсація, або працевлаштовується за направленням центру зайнятості інший безробітний);

– частиною 2 ст. 27 Закону встановлено, що суб'єкту малого підприємництва для отримання щомісячної компенсації фактичних витрат у розмірі єдиного соціального внеску протягом року, необхідно: за на-

правлінням центру зайнятості на два роки працевлаштувати безробітного на нове робоче місце в пріоритетних видах економічної діяльності.

Таким чином, надаючи працедавцям пільги у вигляді компенсації витрат на сплату єдиного соціального внеску, вперше встановлено економічні стимули з метою підвищення зацікавленості працедавців у працевлаштуванні безробітних та осіб недостатньо конкурентоспроможних на ринку праці як в традиційних, так і пріоритетних видах економічної діяльності. Однак, досить високі вимоги, встановлені Законом для отримання пільг, істотно звужують коло працедавців, які можуть скористатися такими пільгами.

Крім того, в 2015 р. до Закону [6] була внесена додаткова стаття 24-1, яка стосу-

ється внутрішньо переміщених осіб. За її положеннями роботодавцю надається компенсація витрат на оплату праці або протягом 6, або від 6 до 12 місяців відповідно при гарантії працевлаштування на в 2 рази більший термін чи працевлаштуванні недостатньо конкурентоспроможних категорій безробітних внутрішньо переміщених громадян. Однак, ці заходи не сприяли суттєвому вирішенню поточних проблем зайнятості.

Згідно даних Державної служби статистики України, ситуація на ринку праці залишається напруженою, оскільки спостерігається постійне зниження попиту на робочу силу. Чисельність зайнятого населення за 2010-2016 рр. зменшилась на 2903,3 та склала 16,3 млн. осіб, а рівень зайнятості знизився на 2,1% та склав 56,3% (рис. 1).

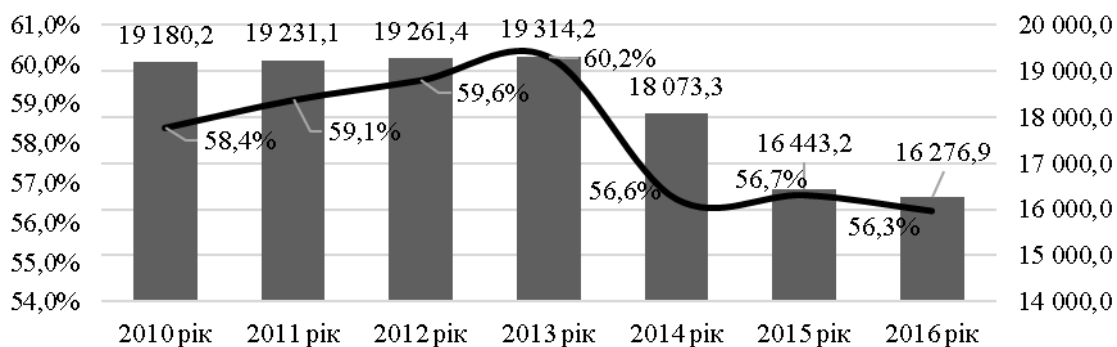

Рис. 1. Зайняте населення (тис. осіб) та рівень зайнятості (%) в Україні [8]
Джерело: Державна служба статистики України

Для вітчизняного ринку праці характерними є значні обсяги та рівень безробіття,

незважаючи на уповільнення його зростання (рис. 2).

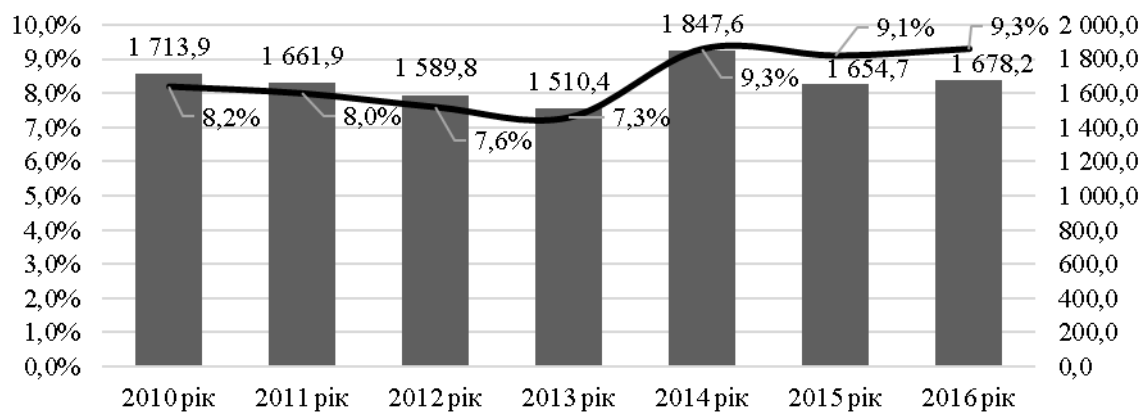

Рис. 2. Безробітне населення віком 15-70 років (тис. осіб) та рівень безробіття (%) за методологією МОП [8]

Джерело: Державна служба статистики України

За 2010-2016 рр. чисельність безробітних зменшилась на 35,7 тис. осіб, а рівень безробіття навпаки зріс на 1,1%. Основними причинами безробіття в Україні є: низький рівень заробітної плати; невідповідність системи підготовки фахівців потребам ринку праці; політичні та економічні події, що відбуваються в країні та світі; нераціональна структура галузевої зайнятості та перевищення пропозиції робочої сили над попитом; незадоволеність умовами праці; обмежені можливості кар'єрного зростання, відсутність можливостей і пер-

спектив підвищення кваліфікації; недостатній рівень кваліфікації та вимог роботодавців до найманих працівників. Безробіття, зменшуючи обсяги ВВП, призводить до скорочення податкових надходжень держави, крім того збільшуються державні витрати на соціальний захист незайнятого населення.

Проблемною залишається зайнятість у неформальному секторі, яка хоча і скоротилася на 411,7 тис. осіб, проте все ще залишається дуже високою (рис. 3).

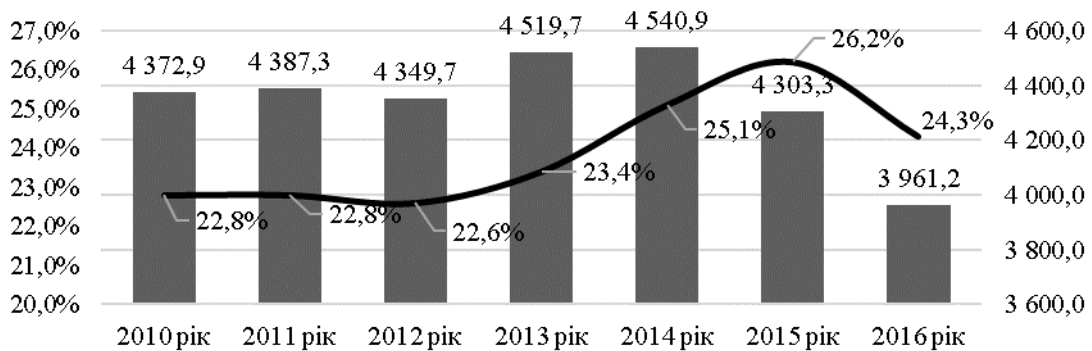

Рис. 3. Кількість зайнятого населення (тис. осіб) та рівень зайнятості (%) у неформальному секторі економіки [8]

Джерело: Державна служба статистики України

Неформальні трудові відносини переважали у секторі самостійної зайнятості, де частка населення, яке працювало на неформальних робочих місцях, становила 74,3%, а серед працюючих за наймом таких осіб було 15,1%. За структурою зайнятого населення за статусами зайнятості найменша схильність до безробіття спостерігається у найманих працівників, за віковими групами населення від 35 до 49 років, тому вони більш затребувані для підприємств та конкурентоспроможні на ринку праці. Підсумовуючи сказане, можна погодитись з думкою авторів праці [9], що неефективність нормативно-правового забезпечення державного регулювання зайнятості населення в Україні полягає у такому:

- застарілі норми трудового законодавства, значна кількість підзаконних нормативних актів, які подекуди суперечать законам України;
- слабка система правозастосування в

умовах існування достатньо жорсткого законодавства про захист праці (неефективні механізми контролю);

– тісне поєднання жорстких правил, зафіксованих в законодавстві, з масовою практикою неформальних домовленостей, які дозволяють обходити законодавчі норми.

Висновки. Визначено, що формування нормативно-правового забезпечення державного регулювання зайнятості в Україні відбувалось у три етапи обумовлені політичними, економічними та соціокультурними чинниками. Проаналізовано сучасний рівень зайнятості та безробіття в Україні. Попри певні законодавчі зміни високою залишається неформальна зайнятість. Крім того, незважаючи на зменшення зайнятого населення, чисельність і рівень безробіття в останні три роки зросли.

Для формування раціональної і соціально обґрунтованої зайнятості необхідно здійснювати подальший розвиток норма-

тивно-правового забезпечення та вдосконалення механізму державного регулювання зайнятості населення в Україні, зокрема: усунення застарілих норм трудового законодавства та підзаконних нормативних актів, які суперечать законам України; посилення системи правозастосування; створення умов для унеможливлення використання роботодавцями неформальних, або

напівформальних засобів щодо мінімізації витрат на наймання робочої сили. Крім того, важливим є нарощення фінансової бази для розв'язання проблем зайнятості в Україні, застосування податкових пільг для розвитку малого підприємництва, спрощення умов для отримання пільг та компенсацій.

Список літератури

1. Український ринок праці: особливості розвитку та ефективність функціонування / [І. Л. Петрова, В. В. Близнюк, Г. Т. Куліков та ін.]; за ред. І. Л. Петрової. – К. : Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – 2009. – 368 с.
2. Конституція України: Закон від 28.06.1996, №254к/96-ВР. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.
3. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
4. Іванченко А. В. Формування та розвиток механізмів державного регулювання зайнятості населення в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: спеціальність 25.00.02 – «Механізми державного управління» / А. В. Іванченко. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2015. – 20 с.
5. Конвенція МОП N 144 «Тристоронні консультації для сприяння застосуванню міжнародних трудових норм». – Ратифікація від 17.12.1993 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_175.
6. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.
7. Бистрицька О. Турботу про безробітних звели до перекроювання ринку «під себе» / О. Бистрицька. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/news/-/283769/turbotu-pro-bezrobitnyh-zvely-do-perekroyuvannya-rynku-pid-sebe>.
8. Статистична інформація / Державна служба статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua/>.
9. Пищуліна О. М. Системні вади ринку праці та пріоритети його реформування : аналіт. доп. / О. М. Пищуліна, О. П. Коваль, О. О. Кочемировська; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2010. – 72 с.

References

1. Petrova, I. L., Blyzniuk, V. V., Kulikov, H. T. and in. (2009), «Ukrainskyi rynek pratsi: osoblyvosti rozvytku ta efektyvnist funkcionuvannia»; za red. I.L. Petrovoi, Kyiv, In-t ekon. ta prohnozuv. NAN Ukrainy, pp. 368. [in Ukrainian].
2. Konstitutsiya Ukrainy (1996), Zakon vid 28.06.1996, №254k/96-VR, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>. [in Ukrainian].
3. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy (1971), vid 10.12.1971, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08>. [in Ukrainian].
4. Ivanchenko, A. V. (2015), «Formuvannia ta rozvytok mekhanizmv derzhavnoho rehulivannia zainiatosti naseleennia v Ukraini», avtoref. dys. kand. nauk z derzh. upr., spetsialnist 25.00.02 – «Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia», Zaporizhzhia, Klasychnyi pryvatnyi universytet, pp. 20. [in Ukrainian].
5. «Trystoronni konsultatsii dlia spriannia zastosuvanniu mizhnarodnykh trudovykh norm» (1976), Konventsiiia MOP № 144, Ratyfikatsiia vid 17.12.1993, available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_175. [in Ukrainian].
6. Zakon Ukrainy «Pro zainiatist naseleennia» (2012), vid 05.07.2012, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>. [in Ukrainian].
7. Bystrytska, O. (2012), «Turbotu pro bezrobitnykh zvely do perekroiuvannia rynku «pid sebe»», available at: <http://news.finance.ua/ua/news/-/283769/turbotu-pro-bezrobitnyh-zvely-do-perekroyuvannya-rynku-pid-sebe>. [in Ukrainian].
8. Statystychna informatsiia, Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, available at: <http://ukrstat.gov.ua/>. [in Ukrainian].
9. Pyshchulina, O. M., Koval, O. P. and Kochemyrovska, O. O. (2010), «Systemni vady rynku pratsi ta priorytety yoho reformuvannia», analit. dop., za red. Ya.A. Zhalila, Kyiv, NISD, pp. 72. [in Ukrainian].